

DEBRECEN- N. VÁRADI ÉRTESÍTŐ.

Vasárnap Jul. 14-én 1850.

28.

2-ik félév, 8^{dik} évfolyam.

Adás-vevés 's mindenféle hirdetésekkel hetenkint megjelenik. Félévi előfizetés helyben 1 frt. 30 kr. — postán bár hová 2 frt. 30 kr. ezüst pénzben. — Előfizetheti mindkét városi tudakozó intézetben. —

Egy példány ára 4 kr. p. p.

(D. 138.) Többféle természetűek árverés általi eladásuk. (1.2.)

Ezennel közhírré tétetik, hogy a' Püspökladányi uradalom rendezményében levő

- 383 pos. m. kétszeres
- 382 pos. m. tavasz buza
- 363 pos. m. árpa
- 720 pos. m. köles és
- 182 pos. m. szemes tengeri

f. e. Julius 21-én a' P. Ladányi tisztartóságnál tartandó nyilvános árverés útján fog eladatni.

(D 137.) Kerestetik (1.3.)

Debreceni egyik fűszerkereskedésbe tanítvány n l felveendő 14—15 éves — alkalmas ifju, azon egy feltételezés mellett hogy ne helybeli hanem más helyről legyen a' kerestetett. Utasítást ad a' tudakozóintézet.

Egy csinos festett talyiga

különösen magában, 's ha történetesen hozzá egy lóra való szerszám sőt ha lóval együtt is — és így különkülön vagy együtt kinek eladó volna jelentsebe: ugy a' nagyvárad mint a' debreceni tudakozóintézetbe, hol a' megvásárlás azonnal eszközöltetni fog.

(D.) 16 boglya jó széna (1.3.)

Debrecenben a' Látókep felé a' második völgyön eladó. Bővebb tudósítást vehetni N. Csapó utszán 384 sz. alatt.

(NV. 85.) Árverendő épület (1.3.)

Folyó évi april 21-ről kelt 2524-számú főbiztosi rendelet következtében a' nváradí selyemgyári épület 1274 □ öl kiterjedésű udvarával együtt f. évi julius hó 26-án a' helyszínen készpénz fizetés mellett köz árverésen elfogadni, a' venni szándékozők fent nevezett napon a' selyemgyári épület udvaráni megjelenésre délelőtti 11 órára hivatalosan felkérletnek.

(NV.) Eladó v. kölcsönzongora (1.3.)

Egy jó karban levő 6 $\frac{1}{2}$ oct. eladó v. kölcsönözö zongora kerestetik a' N.V.T. Intézet által.

(D 139.) Most érkezett (1.)

ez idei töltötti

Egeri, Gleichenbergi, marienbaadi, pillnau, schetdschützi, selti gyögyvizek kaphatók Debrecenben

Csanak Józsefnél.

(D.136.) Bérbeadó szobák, 's több hozzávalók. (1.3.)

Debrecenben, a' harmincados utsza elején 2157-ik szám alatti háznál 5 szoba (ulszára is nyílók) 1 elő szoba, konyha, kamra, padlás, pincék, kocsi és faszin minden órán bérbé adandók. Értekezhetni a' bentlakó háztulajdonosnóval.

(NV. 84.) Haszonbérbe adó puszták (1.3.)

A' nagy váradí megüresült l. sz. püspökségi uradalom igazgatósága részéről közhírré tétetik, miként ezen váradí uradalomhoz tartozó úgynevezett nagy Patai pusztának azon része, mely eddig Árpád helysége által biratott haszonbérbe, 's a' mely áll 402. hold szántó, 120. hold kaszáló és 285 hold legelőből folyó év Julius 31-kén tartandó árverésen a' többet ígérnök 3 évre haszonbérbe fog kiadati. —

Hasonlóan ugyan akkor tartandó árverésen kiadandó lészen a' Jánosdai haszonvétel, mely 3 szobából konyhából, kamarából áll lakon, terjedelmes kerten, és gazdasági épületeken kívül áll 377 holdra menő helybeli majorsági szántó földekből, 34 holdra menő kaszálóból, a' Csonkás, és kis-atyás pusztákból, melyek a' köztelevő parlagokkal együtt 461 holdat tesznek, végre az ősi Patai pusztának 162 holdat tevő kaszálójából, ezen haszonvétel is a' f. év September hó 1-ső napjától kezdve három évre fog árvereltetni, A' bérleti kívánók v. olasziban a' püspökségi magtár udvarán az érdekllett julius 31-én reggeli 9 órára elegendő bánom pénzzel ellátva meghivatnak.

Kelt Várad olasziban Junius 20-án 1850.

A' püspökségi uradalom igazgatósága által.

(D.141.) Divat és rófos kereskedésbe tanítvány kerestetik Debrecenbeni helyzetre: értesítést ad rólla a' depr. tud. intézet. (1.3.)

(D 140.) **Eladó ház.** (1.)

Debrecenben kis mester utcán 1107-dik szám alatti cseréppel fedett ház eladó. Bővebb utasítást vehetni a fentirt szám alatti háznál.

(NV. 81.) **Köz hírrététele** (2.3.)

Az úgy nevezett **Konyári** vagy **sóstói földönek**, melyről azon kozsahír terjedt, hogy vizgázatlanság miatt most legközelebb megégett volna: mi ezennel közhírré tesszük, hogy a' nevezett földői-lak nem hogy meg égett volna, sőt még több vendégszobákkal építettett, hol számos urvendégei is naponta szaporodván, bátorodik az ujj vendéglő a' leg tisztább 's izletes ételkekkel jutányos ároni pontos szolgálatját ajánlani. —

(D. 135.) **29,000jólkiégett téglá.** (2.3.)

100 köblös hambár

eladó Debrecenben. Utasítást ad rólla a' tud. intézet.

(NV. 83.) **Haszonbér.** (2.3.)

Özvegý Gróf Haller Lászlóné ő nagysága magyar kakuci — a' hozzá tartozandó részekkel — malmok és agyag bányával együtt — több évreke haszonbérbe adandó — a' bérleni szándékozók értekezhetnek bővebben mező telegden

Zaturecky Gedeonnál.

(D. 134.) **Eladó hegyi-szőlő.** (3. 3.)

A' csatári hegyen, az úgy nevezet nagy hegyen levő Győri Jakab-féle hatvan kapa szőlő köpincével, borhással, 's iszállóval ellátott pajtával, húsz darab mintegy 200 cseber alá való hordóval, sajtóval, kádakkal, 's több pajtabeli és szüreteléshez tartozó eszközökkel együtt folyó 1850—ki július 29—én d. e. 9 órakor a' helyszinén árvereltetni fog.

(D. 132.) **Száraz-malmok és pusztarész haszonbérbe adása.** (3. 4.)

Méltóságos Semsey Lajos ur B. Ujvárosi birtokán hét száraz-malom, és kilenc rendbeli kisebb és nagyobb kiterjedésű pusztarész, melylyek jelenleg is haszonbérben vagnak, 's a' mostani haszonbérlek által részint tisztán legelőnek és kaszállónak, — részint egyedül szántás alá, — részint vegyes használatnak, — a' szántóföldek ugyan a' folyó évi őszi szántás idejétől, — a' legelők, kaszállók, és malmok pedig jövő 1851—dik évi Szentgyörgy naptól számitandó három évre szabad kezből ismét haszonbérbe fognak adatni. — E' tárgyban bővebben lehet értekezni B. Ujvároson az illető Tiszttartónál, Debrecenben ügyv. Dalma Károlynál.

Vegyes hírek.

Ő felsége, a' ministertanács legalázatosabb javaslatára, f. hó 6—kán kelt legfensőbb határozata által B. Haynau tábor szernagyot, a' III—d. hadsereg parancsnokságától, és a' Magyarországnban jelenleg fenálló kivételi állapot tekintetéből avval összekötött teljhatalmaktól fölmenteni méltóztatott.

Pesth. Julius 6. Fővárosunk lakosságát egy közösen ohajtott vágy teljesülte — a' legnagyobb örömmel villanyozta át. Huszonöt vizsgálat alá vont képviselő nyerte vissza szabadságát. A' kegyelem és szelidségnek ez ünnepe'ta' nép — mely benső részvétell csűg honosainak balsorsán — háladatossággal és megindulással ünnepelet. A' haditörvénysek eddigelé huszonkilenc képviselő fölött hozott íteletet. Ezek közül 27 kétél általi halálra, kettő várfogságra ítéltetett. B. Haynau t. sz. n. ő exja azonban huszonötnek teljes kegyelmet adott, — négynek büntetését pedig szelidíté. Kegyelmet nyertek: Palócy László, Bezeredy István, Bónis Samu, Irinyi József, Patay József, Pálfi János (erdélyi). Kállay Ödön, Tóth Lőrinc, Dedinszki. Záhorszky Alajos, Komlóssy, Pap Zsigmond, Fekete Lajos, Polgár, Simonyi, Boér, 's tb. Elítéltettek: Rákócy Hugo (Parchetich) 18—, Buda Sándor 15—, Madarász Zsóf 9—, Kubinyi Ferenc 3 évi fogságra. Delben a' kegyelmet nyertek köszönetüket nyilvánítandók B. Haynau ő exja elé járultak. Az ő sz Palócy szónokolt.

— Bécs. Jul. 1. Azon tárgyak közé, melyek o' pillanathban kiváldólag az előtérbe toltak, tartozik a' magyar kérdés. Tudva van, hogy legközelebb ide tanácskozmányra hívatlak össze mindazon kapacitások, kiktől o' kormány hasznavehető javaslatokat remélt. — E' tanácskozmányok úgy látszik egyelőre bevégezvék, legalább a' meghívott tagok némelyei már hivatalhelyeikre visszautaztak. Az eredmény minő? még eddig meg nem írható; hogy ez intézkedés is csak provisorius lesz, természetes. A' kormány a' magyar ügy elintézésének irányzó elvét igen célravezetően egyszerűsíté. Hogy Magyarországn szokás és nemzeti jellem által szentesített igényei mindinkább részesülnek azon figyelemben, melyet méltánosság tőlük meg nem tagadhat, az bizon írható. — Némelyek azt beszélék, hogy Magyarországn helytartója már meg erősítés végett ő felsége elé lenno terjesztve. Határozottan azonban nem állitható.

Nagy figyelemmel fogadtatott a' „törvénysekkék joghatósága“ iránt kiadott javaslat. Megnyugtatólag hatott o' kedélyekre már csak ígérete is annak, miszerint a' törvénysekkék július 1—jéig helyezve 's annyira szervezve lesznek, hogy e' napon működésüket a' nevezett koronaországokban megkezdhetik.

Sokan, és nem ok nélkül, összekötöttésbe hozzák

ezzel az ostromállapotnak az ő mivoltát, mert természetesen úgy ókoskodnak, hogy ha a' rendes polgári törvényszékek behelyezve, életbeléptetve lesznek, és szervezeten működnek, akkor minden más hatalmi elem befolyása 'a' polgári ügymenetre hoc ipso anomaliává válik, és így az ostromállapot megszűntet 'a' törvényszékek megtörtént szervezése egyszerűen föltételezi. E' következtetés nem minden alap nélküli, 's' támogattatik az által, miszerint, 'a' legutóbbi tanácsokmányok tárgyát főleg 'a' polgári és katonai hatalomnak egymástólí függetlenítése képezé, — mi mindenestre első lépés az ostromállapot megszüntetéséhez. Sőt újabbban hallók, és határozottabban emlegettetni azt is, miszerint az Bécsben csakugyan már sept. 1-jével megszüntetnék, és aztán 'a' koronázás fogna mielőbb megtörténni. — Hogy ezt aztán 'a' kivételes állapotok bírodalomszertei minél gyorsabb megszűntet követendő, nem nehéz jósolni.

London, jun. 29. Az angol lapok 'a' királynő személye ellen elkövetett aljas merénnyről következők részleteket közölnek: Midőn 'a' királynő 27-én esthat óra tájban, gyermekei és Jocelyn lady kíséretében 'a' cambridgei herceg palotájából, hollátogatás volt, kocsin visszindult, egy tisztel öltözött 's' külsejű ember, kimár előbb hosszas ideig 'a' kapunál állott, oda ugorván, egy kis bottal 'a' királynőt erősen arcul csapá. Azon számos népköz, mely tanúja volt 'a' jelenetnek, az természetesen tetemes ingerültséget idézett elő, 's' többen tüstént oda sietvén, 'a' bűntevőt megragadák. egyikük loyális fölgerjedésben oly hevesen arcul csapá 'a' megtámadott, hogy orrvére mindjárt elindult. Mások az összetódult nép közl nagy kedvet mutattak 'a' lynchigazság-szolgáltatásra; de 'a' rendőség megjelenése által, mely 'a' bűntevőt megmenté 's' magával vívő, ebben meggátoltattak. 'A' királynő legkisebb ijedést sem áruolt 's' 'a' jelen volt néptömeg hangos örömköltésai közt Buckingham-palotába visszakocsizott. 'A' fogoly 'a' szolgálatot tevő rendőrbiztos kérdésére minden habozás nélkül válaszolá, hogy neve Pate Róbert, szolgálatból kilépett hadnagy, 's' Duhestre-et-ben 27-dik szám alatt lakik. Több szemtanúk kihallgatása után kérdezettvén, hogy mit válaszolhat 'a' vádra, bevallá, hogy 'a' királynőt egy palcával gyöngén megüté, de 'a' tanukra cölözva hevesen hozzá tevé: „Ezen emberek nem tudják bebizonyítani, valjon fejt vagy kalapját érte-e az ütés.“ — Erre 'a' fogoly két rendőr-tisznek átadatván, egyik rendőr-fogházba vitetett. — 'A' kihallgatott tanúk száma 7-re megy. — 'A' fogoly megmólotzatván, sem pénz, sem bármennemű fegyver, hanem csak két kulcs 's' egy zsebkendő találtatott nála. Az általa használt pálca egy közönséges lúdtollnál nem vastagabb, csak 2 láb, 2 hüvelyknyi hosszúságú, 's' nem

egészen 3 latnyi nehézségű volt. Hogy 'a' királynő szerencsére nem sértetett meg veszélyesen, mutatja azon körülmény, miként két órával az esemény után 'a' conventgardeni olasz színházban, 'a' királyi pábolyban megjelent, hol igen nagy lelkesedéssel fogadtatott. — 'A' vádlott lakása egy rendőrtiszt által megmólotzatván, kintt, hogy az általa kijelölt ház 3-dik emeletében, 2 1/2 év óta több csinos szobát lakott; hogy rendes élelmódot folytatott, 's' mindig pontosan fizetett. Atyját úgy irták le, mint igen vagyonos embert Wisbeachban, ki előbb mint gabnakereskedő igen terjedelmes üzletet folytatott. 'A' rendőr-tiszt számos papirokat 's' okiratokat lefogált; de még eddig semmit sem lehetett fölföldözni, mi amaz örült tett indokai iránt fölvilágosítást adhatna. 'A' hadsereg névsorából kiténik, hogy 'a' fogoly 1843. júliusban hadnaggyá léptettétvén előkeves idő mulva hadnagyi állomást eladá, 's' 'a' katonai szolgálatból kilépett. Midőn 'a' rendőri állomáshoz érkezett, egészen nyugodt 's' elszántnak látszott 'a' fogházban csöndesen aludt, 's' reggel jó étvágyal reggelizett. Ma 'a' belügyministeriumban kihallgatott, — 'a' kihallgatás — mint ily esetekben eddig szokásban volt — titokban történt. — 'A' vádlott tökéletesen elszánt, sőt közönyösnek látszott. Átalában megnyerő külseje 's' gentleman-i kinézése van. — Arcán semmi jele sem volt látható 'a' tetténi bánkodásnak, de bizonyos nyugtalan feszültséget leheतरajta észrevenni leendő sorsa iránt. 'A' kihallgatás alig tartott félóráig; midőn aztán 'a' fogoly kocsin visszavitetett 'a' fogházba. — Cik csak így futólag látták őt az utcán külseje 's' magaviseletéből, azt vélik, hogy nem örült; noha vannak reá adatok, hogy koronkint némi értelem-zavar jelei látszóttak rajta.

Szászvárosi s. július 1. 'A' napokban tűz volt 'a' városban. Egy özvegy román hölgy szénát gyűjteni menvén, tíz éves kis öccsére bízta annál kisebb gyermekét. 'A' fu, ki mindig mondogta, hogy engedjessék meg neki egy macskát vagy más házi állatot láng között mepperzselni, e' vágyát most hűgán létesíté. Bebutavá szalma közé, tüzet élesztett 's' az öcs örömmosolygó arccal nézte 'a' lángnyelveket, melyek elollának egy ártatlan életet 's' néjnének csaknem hamuvá tevék gunyhóját. Némelyek tűzbe akarták vetni az árva gyujtogatót, hogy miért lélekbe teg. E' gyermek borzasztó betegségben szenved, mely épen 'a' viszony ellenkezője, tán mesmeri álom, szünteleni pythiai gőz — de azoknál sokkal több. 'A' dühödésig ragaszodik 'a' lánghoz, órákig szokta elnézni 'a' tűzszikrákat 's' kész 'a' piacig futni egy darab rongypapírrt, hogy azt otthon 'a' lánagnak adhassa. 'A' tűznek tapsol, 's' ha ez el akar aludni, arcát somnambuli halványtság lepi el. Mi lesz e' fu jövője, ki 'a' vestatuz teremtése szmelyén rágó-

dik? Börtön — és utóbb kötél. Mintha hallanám a bírák szájából hidegen kimondani a halált, mert ő — gyujtogatott volt, 's az ítélőszék lélekgyógyász nem lehet. —

— Minden a' forradalmi korszak alatt kevésbé érdekelt magyaroknak, kik külföldre menekültek, a' hazájokba visszatérésre akadálytalanul engedelm adott, 's eziránt folyamodván szándékuk kivitele utlevelek kiszolgáltatása által is megkönnyítetik.

— Örömmel értesültünk, hogy nemzetiségünk biztosítékai a' pesti központi kormányzat kebelében is naponta élénkebbül nyilvánulnak, — több itteni hivatalnokról halljuk, hogy kevésbé birt nyelvünket nagy ügyekezettel tanulják.

— A' kolozsvári lap azt írja, miszerint minden határszéli ezredek kivétel nélkül, még a' székelybuzsátság is, katonai szolgálat tekintetében a' horvátországi bán alá rendeltettek volna.

— Egy lelkes honleányokból álló küldöttség tegnapelőtt b. Haynau tszn. ő excejához járult — Kubiányi Ferencnek — ki bárom évi porkoláb fogságra ítéltetett — kegyelmet könyörgeni.

— A' 'Wanderer' hírlji, miszerint az ismert ev. lelkész és önkényes csapatvezér Hurbán, csak nem régeiben nyert lelkesi hivatalától elmozdított. Behízonult volna t. i., miszerint Hurbán a' enyim és tied fogalmak bizonyos fölcserélését használta föl, hogy a' népet a' magyarság vagyis inkább a' magyar földbirtokosok ellen lázítsa.

— Eperjesen a' főlebbviteli törvényszéknél minden újra a' magyar nyelven megy, 's az ünlőkök általában legtöbbszörösebb magyarok. De mért is ne lennének hát Magyarországhban azok? ..

— Kolozsvár, jul. 3-kán. E' városnak minden rendű több derék hölgyei 's hőkeblű honleányok, számszerint mintegy 60—70-en, b. Wolgemuth Lajos altábornagy 's erdélyi főkormányzó kegyelméhez a' szerencsétlen forradalom következtül fogóságba esett közelebbi, távolabbi rokonai, ismerőseik, barátai 's szerencsétlen embertársaik sorsa könnyebbítéséért folyamodának. A' kormányzó szives nyájassággal fogadá 's gyöngédségük által hathatós szószólók kérelmét. Mint hallik e' honleányi eljárás következtében nem sokára többen az elitáltak közül szabadon fognak bocsáttatni. A' jelenleg honunk sorsát igazgató férfiaknak isteni hatalom van kezükben, egy szóval hosszu évek szenvedését megszüntetni, egy élet üdvét visszaadva, irgalmat és kegyelmet hirdethetni. —

— Teljh. polg. cs. biztostól 1850. jul. 5., mely által a' 2 forintos magyar közjövdelmi utalványok beváltási határidejének 1850. sept. végeig lett meghosszabbítása közléstetik:

Pénzügyminister ur éelszerűnek látá, hogy az ismeretes hirdetények által a' forgalomból kivett 2 flos magyar közjövdelmi utalványok 1850. sept. végeig a' budai kamarai fizelőhivatalnál más categoriájú magyar utalványokkal beváltassanak.

— L e n b e r g. Az orosz határszélén a' katonai erőket töztetve van. A' határorok minden állomásán az előbbi határszégben kívül még 20 és több kózak van, — és ez hihetőleg az egész osztrák-orosz határ hosszában. Hogy e' szigorú határörök mit jelentsen, nehéz kitalálni, mert a' pétervári kabinet mysteriumaiba profanus szemnek lehelten behatnia. Egemelyek állítják, hogy Austria és Oroszország közt az egyenlenség igen lehetséges, 's úgy hiszik, hogy az egész határöröknek meghagyatott, az orosz csapatok minden mozdulatát éberszemmel kísérni, 's ha ezek összpontosítást terveznének, a' ministeriumnak azonnal följelenti. — Magyar hírlap.

— Két vidéki atyánkfia a' városházéren ilyenformán capacitáltatta egymást: Komám uram, no most már elhíhetlám, hogy jönnek a' magyarok!... Jönnek hát?... Jönnek bizony, meg is lesz a' szabadság, mert most aztán talpra gyerek 's vezérük... Ugyan úgy-e? hát vóna okosabb ember az országban Kossuthnál?... Meghiszem biz azt, nó-tárus uramtól hallók, hogy valami anglus az ebalcke — Pálmesternék (Palmerston) híjják, — ez aztán, azt mondják, másképen tudja a' dörgésti.

— Egy kofának mondókája a' városi itcéhez: Átkozott légy te nagyra termett itce, mely a' világra jöttél, hogy kilopd a' busás nyereséget kezünköböl, elrabold leányainkank grodenapel ruháját, 's a' háromforintos hizott ludat az apjok asztaláról. Mennyivel szebb volt az a' mi másik itcésckénk, mely szegényke miattlast most csak akkor láthat napvilágot, ha épen valami sziklaszivű komiszárus nincs közel; — mily gyönyörű volt karcosu derakka, 's szája akkora csak mint egy módos kis ezüst gyűszűé, és mennyivel kevesebbet emészett meg, mint te tátozt száju plékosár!... És ezt a' peccét nélkülü anygalt túrdát ki helyéből, te hivatalos hivallan szörnyeteg!... de nem!... tovább nem kapod ki számból a' ruhápcsenyét, nem húzod le leányomról a' — grodenapel ludat. Légy elátkozott! Költözékek ki belőled megy és cseresznye, légy üres — mint teremtedkor valál. Lakozétek telhetetlen kebledben örök éj! — Előveled picnyu száju magzatkam, te pedig erjedt a' pokol fenekére hüsslölni, 's akkor láss csak napvilágot, ha veled nekem mérnek, vagy én mérék a' nemzetes komiszárus urnak!... A' kofa átka teljesült — és a' városi itce üresen és sótetén hever az árusasztal alatt, ... ne vessétek az ártalannak szemére, hogy bár szája van, mégis hallgat, — hiszen az arra sétáló trabantnak is van szája — és mégis halgat.